

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่รู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 2-3) การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตราฐานที่ 19 กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี โดยต้องเป็นผู้บริหารที่อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์ มีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด มาตราฐานที่ 20 กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารจัดการ เป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตย มาตรา 39 สาระสำคัญให้กระทรวงมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพ และประสิทธิภาพ มาตรา 40 กล่าวไว้ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา มีการบริหารแบบผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมกันตัดสินใจ ซึ่งเป็นการสร้างทีมงาน ระดมสมอง เกิดความรักความสามัคคีเป็นพลังในการแก้ไขปัญหา มาตรา 47 ระบุให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอกจะมีการประเมินทั้งด้านผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครองโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดเป็นมาตรฐานด้านปัจจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544, หน้า 15)

การนำความรู้เรื่องการบริหารหรือการจัดการบุคคลเป็นสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ทั้งในส่วนของรัฐกิจและเอกชน ทั้งนี้เพราะว่าองค์กรของราชการมีขนาดใหญ่ขึ้นภารกิจมากขึ้น ใช้บุคลากรมากขึ้นสำหรับด้านธุรกิจและเอกชนก็เช่นกัน บางบริษัทมีขนาดใหญ่กว่ากระทรวง เสียอีก การแข่งขันทางธุรกิจที่ความรุนแรงและกว้างขวางขยายขอบเขตไปทั่วโลก ดังนั้น ผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถทางการบริหารหรือการจัดการก็ย่อมประสบความสำเร็จยาก ความล้มเหลวและล้มเลิกกิจการไปในที่สุด สมคิด บางโม (2540, หน้า 10) จากที่กล่าวมาจะ เห็นได้ว่าบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือ ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาใน หน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ใน ปัจจุบัน ดังที่ได้กำหนดว่าการบริหารสถานศึกษาคืองานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่จะต้องมีความรู้ความสามารถที่เพียบพร้อมด้วยเรื่อง ของศาสตร์และศิลป์ในการบริหารคน บริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะมีอำนาจใน การ ตัดสินใจ รวมทั้งการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมี คุณสมบัติที่ดี ทั้งทางด้านคุณวุฒิและคุณธรรม จริยธรรม เพื่อความสำเร็จในการบริหาร สถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2546, หน้า 7) กล่าวว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ และ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี จึงจะนำไปสู่การจัดและการบริหาร สถานศึกษาที่ดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ” การเป็นผู้บริหารในยุคนี้กับการเป็นผู้บริหารใน ยุคก่อน มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ผู้บริหารในยุคก่อนมักจะเรียกว่าเป็นผู้นำ (leader) โดย ถือว่าผู้นำจะเป็นผู้ที่สามารถทำให้ผู้อื่น ปฏิบัติตามอย่างที่เราต้องการ เพื่อเป็นไปตามเป้าหมาย ขององค์กร และผู้ใต้บังคับบัญชาพร้อมที่จะปฏิบัติตาม แต่ในปัจจุบันแนวคิดได้เปลี่ยนแปลงไป การเป็นผู้บริหารในปัจจุบันต้องอาศัยการยอมรับเต็มใจที่จะปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาใน ความหมายของนักบริหารในปัจจุบัน จึงเน้นย้ำเรื่องของการประสานงาน (coordination) ที่จะ ทำอย่างไรให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย สิ่งสำคัญที่สุดคือสมาชิกยินดี และมีความสุขในการปฏิบัติภารกิจนั้น ถ้าหากองค์กรใดก็ตาม มี ผู้บริหารที่เป็นนักบริหาร มีการพัฒนาตนเอง เตรียมตนเองเพื่อเป็นผู้บริหารที่ดีในอนาคต ถือได้ ว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่เพียงแต่คุณภาพของตนเท่านั้น แต่ยังเป็นการช่วยพัฒนา คุณภาพของผู้ใต้บังคับบัญชาและพัฒนาคุณภาพของงานอีกด้วย การบริหารอาจใช้การบริหาร แบบยึดวัตถุประสงค์ (MBO : Management By Objective) คือ ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติได้มี โอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิด และหาแนวทางปฏิบัติงานร่วมกันได้ ด้วยเหตุนี้แต่ละองค์กรจึง พยายามแสวงหาผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการบริหารที่มีผลงาน การบริหารที่ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐหรือของเอกชน องค์กรขนาดใหญ่

หรือขนาดเล็ก ต่างก็ต้องการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลสูงสุด ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าที่รวดเร็วนำองค์การอื่นได้ ด้วยเหตุนี้แต่ละองค์การจึงพยายามแสวงหาผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการบริหารที่มีผลงานการบริหารที่ประสบความสำเร็จจนเป็นหลักประกันของความสำเร็จในการบริหารงานอย่างมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544, หน้า 5)

อย่างไรก็ตามยังมีอีกหลายเรื่องที่มีปัญหาต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงและต่อยอด โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพ ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ยังไม่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทั้งสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเป้าหมาย และอีกประการสำคัญคือ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ซึ่งหน่วยปฏิบัติยังไม่มีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงานและจัดการศึกษาเท่าที่ควร อีกทั้งทั้งกลไกของรัฐไม่เอื้อในทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและระดมทุนจากทุกภาคส่วนของสังคมจึงค่อนข้างน้อย และการบริหารภายใต้กฎระเบียบทางราชการที่มีความตึงตัวสูง ทำให้สถานศึกษาขาดแรงจูงใจในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อการแข่งขัน เนื่องจากในการนำองค์การ มีจุดเน้นที่สำคัญคือ สามารถนำองค์การไปในทิศทางหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการกำกับดูแลตนเองที่ดี สร้างความโปร่งใสในการบริหารอย่างมีจริยธรรม ให้ความสำคัญกับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลาย ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การ ซึ่งหลักการดังกล่าวได้ต่อยอดให้ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักการของระบบการนำองค์การไปสู่การปฏิบัติได้มั่นใจว่า ระบบการนำองค์การจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษาตอบสนองต่อแนวทางข้อเสนอแนะการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ที่ต้องการให้ผู้นำเกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างนวัตกรรมการบริหารเชิงคุณภาพ และสนับสนุนสถานศึกษาที่มีความพร้อมให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างอิสระ เพื่อนำองค์การประสบความสำเร็จ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553, หน้า 13-14)

ปัญหาด้านบทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี นายจารึก ชื่นทันตา (2558) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังเพลิง กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันยังขาดประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ส่งผลให้กระบวนการในการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนของครูต้องมีอุปสรรค ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นายอังกูร อิงคนินันท์ (2558) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพุ่มวง กล่าวว่า ปัญหาด้านบทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษานั้น พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการร่วมกันปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล ทั้งนี้ต้นเหตุของการขาดประสิทธิผลมาจากการที่ผู้บริหารไม่ได้รับ

ความศรัทธาจากบุคลากรในสถานศึกษา ทำให้บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือทั้งร่างกายและแรงใจในการปฏิบัติงาน

จากความสำเร็จและปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำองค์การที่มีประสิทธิผล ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนา กระบวนการบริหารงานในสถานศึกษาที่เน้นในเรื่องของการสั่งงานและการควบคุมงานต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ได้งานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ในการปรับปรุง พัฒนาพฤติกรรม กระบวนการบริหารสถานศึกษา และการปฏิบัติงานที่เป็นคุณสมบัติจำเป็นเฉพาะตัวของผู้บริหารสถานศึกษา และสามารถบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลได้.

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3,364 คน ประกอบด้วยประชากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 1,761 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 163 คน และครู 1,598 คน (สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2556, ย่อหน้า 1) และ ประชากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 1,603 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 183 คน และครู 1,420 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2556, ย่อหน้า 1)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2556 เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดตัวอย่างจึงใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 34) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 357 คน ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 187 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 65 คน และครู 122 คน และ กลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 170 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 73 คน และครู 97 คน ในการสุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาใช้วิธีแบ่งชั้นภูมิ

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ จำแนกได้ดังนี้

2.1.1 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

2.1.2 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.3 วุฒิการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี / เทียบเท่า
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 วิทยฐานะ

- 1) ไม่มีวิทยฐานะ
- 2) ชำนาญการ
- 3) ชำนาญการพิเศษ หรือสูงกว่า

2.1.5 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- 1) น้อยกว่า 10 ปี
- 2) 10 - 20 ปี
- 3) มากกว่า 20 ปี

2.1.6 ขนาดของสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 120 คน)

2) ขนาดกลาง (นักเรียน 121 - 300 คน)

3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

- 1) บทบาทในการชี้แนะ
- 2) บทบาทในการสร้างความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน
- 3) บทบาทในการกระจายอำนาจการตัดสินใจ
- 4) บทบาทในการเป็นแบบอย่างที่ดี

กรอบแนวคิดด้านประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

- 1) การผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
- 2) การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก
- 3) การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
- 4) การแก้ไขปัญหา

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลกระทำหรือปฏิบัติเมื่อเข้าดำรงตำแหน่งนั้นๆ โดยพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเองและตามความคาดหวังในตำแหน่งที่ครองอยู่

ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผล

องค์การ หมายถึง บุคคลกลุ่มหนึ่งที่มารวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

ความสัมพันธ์ หมายถึง ความเกี่ยวข้องกัน หรือมีส่วนร่วมกันในสถานศึกษา

ประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถขององค์การในการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

การนำองค์การ หมายถึง ความพยายามให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของตนในการชักจูงหรือชี้นำสมาชิกให้ปฏิบัติตาม ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. **บทบาทในการชี้แนะ** หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับความต้องการของหลาย ๆ ฝ่ายในองค์การ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

2. บทบาทในการสร้างความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน หมายถึง การคิดค้นวิธีการ เทคนิค ของระบบงานในองค์การเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกัน

3. บทบาทในการกระจายอำนาจการตัดสินใจ หมายถึง การมอบหมายงานให้บุคลากรในองค์การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานกิจกรรมภายในองค์การ ให้เกิดประสิทธิผลตามที่ต้องการ

4. บทบาทในการเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติตน ในทางที่ถูกที่ควรโดยการถ่ายทอดให้ปรากฏแก่บุคคลโดยทั่วไป เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติให้เกิดประโยชน์เช่นกัน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จขององค์การในการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. การผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง คุณลักษณะรวมถึง ความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน ที่ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถสมองของบุคคล

2. การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง หมายถึง เทคนิคในการดำรงชีวิตให้มีความสุขประสบความสำเร็จ ท่ามกลางปัญหาและอุปสรรค โดยการสร้างเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อคนอื่นและสภาพการณ์ที่เป็นบวก

3. การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการปรับสภาพของตนเองให้เหมาะสมกับสิ่งที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน

4. การแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินการขององค์การเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเกิดคุณภาพสูงสุด

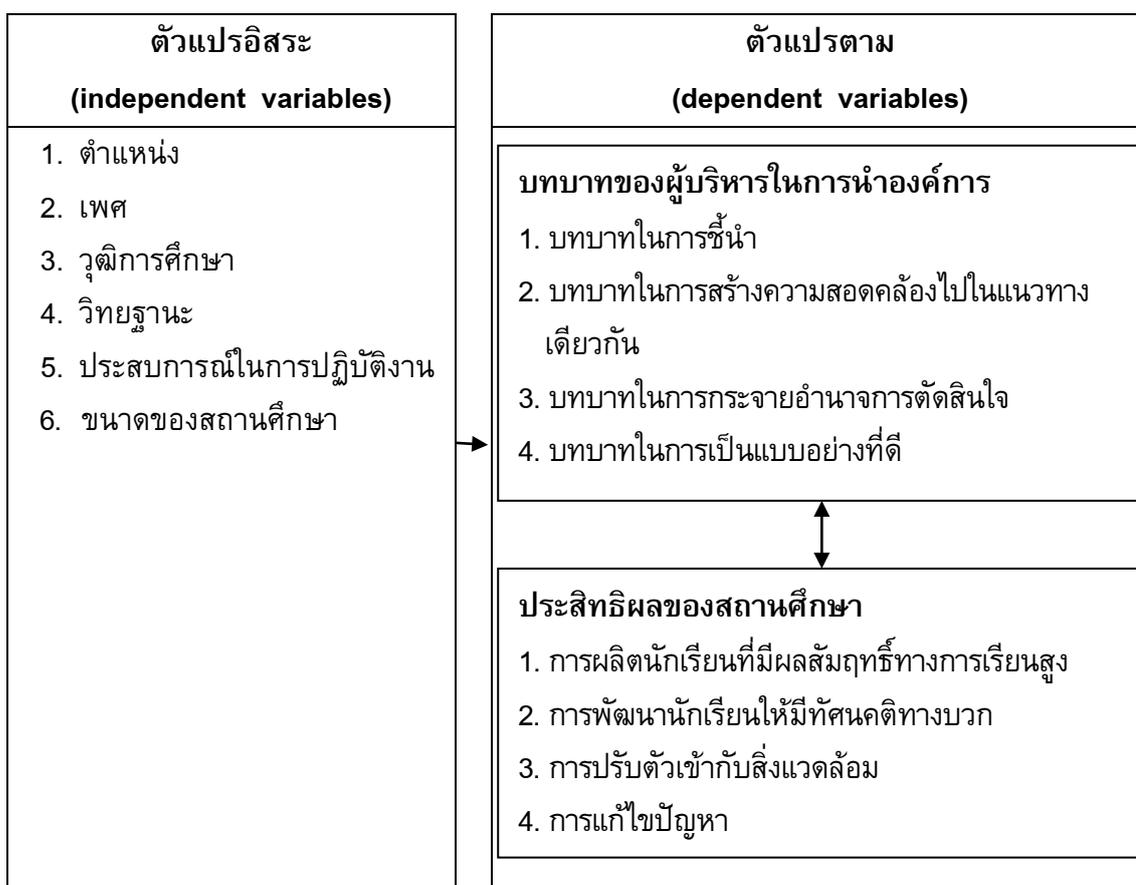
ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือบุคคลที่รักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารกิจการในสถานศึกษา

ครู หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดด้านการนำองค์การของ จูฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 51) และได้ใช้กรอบแนวคิดด้านประสิทธิผลของสถานศึกษาของ มอทท์ (Mott, 1972, p. 373) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

2. บทบาทของผู้บริหารในการนำองค์การมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี